

Jónás könyve

1-4. FEJEZET

„Így szólt az Úr igéje Jónáshoz, Amittaj fiához: Indulj, menj Ninivébe, a nagy városba, és prédikálj ott, mert feljutott hozzám gonoszságának híre!” (1-2. vers).

Ninivét nagy városként említi az Ige, a történészek szerint Ninive volt az antik világ legnagyobb városa. Később Jónás könyvében is azt olvassuk, hogy három nap alatt lehetett eljutni a város egyik végéből a másikba. Ninive valóban hatalmas város lehetett, óriási népséggel, hiszen csak azok száma, akik még túl fiatalok voltak ahhoz, hogy különbséget tegyenek jobb és bal kezük között, elérte a százhuszezret. A gyerekek körülbelül 4-5 éves korukra tanulnak meg különbséget tenni jobb és bal kezük között. Ha tehát a városban százhuszezer kisgyermek élt, akkor gondoljunk csak bele, hogy milyen tetemes lehetett Ninive teljes lakossága!

Ninive hatalmas, de sajnos gonosz város volt, az asszír birodalom fővárosa. Történelmi feljegyzésekből tudhatjuk, hogy az asszírok rendkívül kegyetlenek voltak: megcsonkították ellenségeiket, a hadifogyokat pedig megkínózták – levágták fülüket, orrukat, kirántották nyelvüket. Az asszírok kegyetlensége köztudott volt. Olyannyira, hogy ha az asszírok megtámadtak egy várost, és közel járt a vég, a városlakók gyakran mindannyian öngyilkosságot követtek el, nehogy az asszírok kezére kerüljenek. Asszírának végül az északi királyságot, Izráelt is sikerült legyőznie, majd a déli királyságot támadta, és ostrom alá vette Jeruzsálemet.

Szanhérib, AsszírIA királya, Rabsakét küldte el, hogy fenyegető és istenkáromló leveleit eljuttassa Ezékiás királyhoz. Ezékiás pedig fogta a leveleket és kiterítette őket az Úr előtt: „Uram, nézd csak, mit akar tenni ez az ember velünk!”. Szanhérib azzal fenyegetőzött, hogy megkínózza és megcsonkítja majd a népet, miután bevette Jeruzsálemet. Ezékiás pedig fogta a leveleket, és az Úr elé vitte őket, Ézsaiás próféta pedig nyugtatni próbálta őt: „Ezékiás, ne aggódj! Isten gondoskodni fog népéről! Isten megszabadít benneteket az asszírok kezéből! Visszatérnek saját

hazájukba, és Asszíria királyát is saját országában ölik meg. Nincs miért aggódnod, csak bízzál az Úrban, és Ő majd mindent elintézi!”.

De nehéz volt az Úrban bízni, amikor egy hatalmas, 185 000 fős asszír hadsereg vette körül Jeruzsálemet. Az asszír csapatok elvágták az élelmiszer-utánpótlás útját, sőt lenről, a városfal tövéből kiáltottak a jeruzsálemieknek: „Ne engedjétek, hogy Ezékiás becsapjon benneteket azzal, hogy azt hajtogatja, „bízatok az Úrban!”

Ugyan, hol vannak most az izráeliek istenei, hol vannak Szíria istenei, hol vannak mindazok istenei, akiket leigáztunk? Nem tudták kimenteni őket kezeink közül, ahogyan a ti istenetek sem mentek majd meg benneteket! Ne higgyetek Ezékiásnak, amikor arra buzdít, bízatok az Úrban!”.

Az emberek pedig ott álltak a várfalon, és remegtek félelmükben, miközben az asszírok hosszasan ecsetelték, hogyan vágnak le minden izráelit, és hogyan fogják megkínózni és megcsonkítani őket.

A várfalon belül azonban ott állt Ézsaiás, és nyugtatja Ezékiást, hogy Isten majd gondoskodik.

Az egyik reggel, amikor Izráel népe felébredt és felment a várfalakra, hogy szemmel tartsa az asszírok táborát, nagy meglepetésükre az egész asszír hadsereg holtan hevert Jeruzsálem lábainál. 185 000 katona feküdt holtan előttük! Akkor éjjel ugyanis az Úr angyala végigvonult az asszír táboron, és mindannyiukat elpusztította. Szanhérib királynak ugyan sikerült hazamenekülnie Asszíriába, de amikor bement istene, Rimmón templomába, két fia meggyilkolta őt, majd Arárát földjére menekültek. Így Szanhérib harmadik fia lépett a trónra, ekkorra viszont végzetesen meggyengült már Asszíria.

Isten tehát meghagyja Jónásnak, hogy menjen el Ninivébe, a gonosz városba, és prófétáljon. Időben akkor történt ez, amikor Asszíria mint nagyhatalom épp felemelkedőfélben volt. Akkor még Asszírának még nem sikerült világhatalommá kinőnie magát – éppen Egyiptom és Szíria versengtek egymással ezért a pozícióért. Asszíria azonban fokozatosan egyre nagyobb hatalomra tett szert, így egyre jelentősebb veszélyt is jelentette Izráelre és Júdára nézve. Isten tehát a következő utasítást adja Jónásnak:

„Indulj, menj Ninivébe, a nagy városba, és prédikálj ott, mert feljutott hozzám gonoszságának híre!” (2. vers). „El is indult Jónás, de azért, hogy Tarsísba meneküljön az Úr elől. Elment Jáfóba, talált ott egy hajót, amely Tarsísba készült. Kifizette az útiköltséget, és hajóra szállt, hogy a rajta levőkkel Tarsísba menjen az Úr elől” (3. vers).

Ninive északkeletre feküdt Izráeltől. Jónás azonban délre ment, majd egy nyugatra tartó hajóra szállt. Egyértelműen el akar menekülni Isten elhívása elől. Isten arra hívja Jónást, hogy menjen, és prédikáljon a pogányoknak, de Jónás erre nem volt hajlandó. Úgy érezte, hogy az üdvösség csak a zsidóknak szól, nem pedig a pogányoknak. Nem akart elmenni a pogányokhoz, így inkább Jáfóba (az angol King James fordítás szerint Joppéba) ment, hogy elfusson Isten elhívása elől.

Érdekes, hogy évekkel később, ugyanebben a tengerparti városban szállt meg Péter egy Simon nevű tímár házában, és amikor felment a ház tetejére imádkozni, különös látomása volt: megnyílt az ég, és leszállt valami nagy lepedőhöz hasonló. A lepedőben pedig mindenféle négy lábú és csúszómászó állatot, és mindenféle madarat látott.

„Ekkor hang hallatszott: Kelj fel Péter, öld és egyél! Péter azonban így szólt: Semmiképpen nem, Uram, mert soha ne ettem semmi közönségest vagy tisztátalant. De másodszor is szólt hozzá a hang: Amit az Isten megtisztított, azt te ne mondd tisztátalannak” (Apcsel. 10:13-15. vers).

Amíg Péter azon tűnődött, hogy vajon mit is jelent mindez, az Úr így szólt Péterhez: „Néhány férfi áll a kapunál, akik épp téged keresnek. Menj el velük, ne kérdezz semmit, én majd megadom neked a megfelelő szavakat!”. Ott, ugyanabban a tengerparti városban hívta el Isten Pétert arra, hogy elvigye az evangéliumot a pogányoknak.

Hát nem érdekes, ahogy időnként bezárul a kör? Jónás is ide menekült, hogy hajóra szálljon, és ne kelljen a pogányoknak prédikálnia. Pétert pedig itt készítette fel az Úr, és itt hívta el arra, hogy az evangéliumot eljuttassa a pogányokhoz.

Jónás útra kelt ugyan, de megpróbált elmenekülni Isten elől, és Tarsís felé tartott. A bibliatudósok véleménye megoszlik Tarsís elhelyezkedését illetően – egyesek szerint Tarsís a mai Spanyolország területén helyezkedhetett el, a többség szerint viszont a mai Angliában feküdt. De bárhol helyezkedett is el Tarsís, bizonyosan az akkori civilizált világ legtávolabbi pontja lehetett. Ennél távolabb már nem menekülhetett az ember a civilizációtól – ez volt a lehető legvégső pont. Tarsíson túl már csak a vad, viharos óceán húzódott, abban pedig valahol egy nagy szakadék, a föld határa, amely könyörtelenül elnyelt minden hajót. Hiszen egy hajó sem tért vissza soha, amely kimerészkedett az Atlanti-óceánra – biztosan elérték bolygónk határát, lezuhantak, és a semmibe veszttek!

Tarsís tehát olyan messze volt, amilyen messze csak el lehetett merészkedni, és erre tartott Jónás is, azt gondolva, hogy: „Most aztán olyan messzire futok Istentől, amennyire csak tudok!”. Jónás el akart bújni Isten elől, és ki akart bújni Isten elhívása alól.

Egyesek beleesnek abba a hibába, hogy egy bizonyos helyhez kötik Istent – mintha Isten csak egy adott helyen tartózkodna. Mintha Isten sokkal inkább jelen volna a gyülekezet épületében, mint otthonunkban. Vannak, akik ezt mondogatják: „Eljöttem a gyülekezetbe, hogy imádkozzak, és közel lehessek Istenhez!”. Vagy ezt halljuk tőlük: „Szeretek felmenni a hegyekbe, mert ott sokkal közelebb vagyok Istenhez!” – 2500 méterrel.

Sokan azt gondolják, hogy Isten ott lakik valahol távol a világegyetemben – de hát akkor még célszerűbb volna légballoonba szállni és a magasba emelkedni, hogy még közelebb kerülhessünk Istenhez!

De ez helytelen gondolkodás. Isten a hatalmas világegyetem minden aprócska pontját betölti!

Jézus azt mondta, hogy Atyjának házában sok hajlék van. Vajon mekkora lehet akkor Jézus Atyjának háza? Elég nagy ahhoz, hogy sok hajlék elférjen benne.

Amikor Pál apostol az epikurosi filozófusokkal beszélgetett az Aeropágoszon, így szólt: *„Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon vallásos embereknek látlak titeket, mert amikor bejártam és megtekintettem szentélyeiteket, találtam olyan oltárt is, amelyre ez volt felírva: AZ ISMERETLEN ISTENNEK. Akit tehát ti ismeretlenül*

tiszteltetek, én azt hirdetem nektek. Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennynek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban (...) mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk” (Apcsel 17:22-28).

Isten körülvesz bennünket. Isten elől nem lehet csak úgy elmenekülni – bárhol vagyok is, Isten körülvesz. Dávid, a zsoltáros is így szólt: *„Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak hazájában feküdnék le, te ott is ott vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék, kezed ott is elérne, jobbod megragadna engem”* (Zsolt. 139:8-9).

Nem menekülhetek Isten elől, mert Ő körülvesz téged. Ezért nem helyes Istent egy bizonyos helyhez kötni.

A vasárnapi iskolában a tanító néni azt tanította nekünk, hogy gonosz dolog moziba járni, és elmesélte annak a kislánknak a történetét, aki egyszer elsétált a mozi mellett, amikor épp egy olyan filmet reklámoztak, amit nagyon meg akart nézni. Nagyon szeretett volna betérni a moziba, de tudta, hogy az Úr nem akarná, hogy bemenjen, sőt, ha közben még az elragadtatásra is sor kerülne, ő biztosan kimaradna belőle, ha épp moziban ül. Kislánként ez a történet Damoklész kardjaként lebegett fölöttem.

A kislány végül így szólt az Úrhoz: „Uram, ha nem bánod, kérlek várj meg idekint – másfél óra múlva itt vagyok!” – mintha csak úgy kiléphetnénk az Úr jelenlétéből és hátat fordíthatnánk Istennek!

De nem úgy van az! Hiszen bárhol vagyok is, Isten mindig körülvesz. Véleményem szerint fontos, hogy ezt tudatosítsuk. Nem menekülhetünk el Isten elől.

Amikor Benhadad tábornokait faggatta, mert úgy tűnt, hogy valaki közülük folyamatosan titkos információkat szivárogtat ki Izráel felé, a tábornokai nem győzték nyugtatni: „Urunk, mi hűségesen vagyunk hozzád. De az a baj, hogy él Izráelben egy próféta, aki még azt is tudja, mit mondasz esténként a feleségednek a hálószobádban!”. Vajon honnan tudta mindezt a próféta? Isten megmutatta neki.

Látjátok, Isten elől nem lehet elmenekülni. Teljesen mindegy, hogy hol vagy éppen, Isten elől nem tudsz elrejtőzni.

Jónás is becsapta magát, amikor azt hitte, elmenekülhet Isten elől. Önámítás volt azt gondolnia, hogy jobb lesz neki, ha elfut Isten elhívása elől. Sok ember ugyanebben a téveszmében él: „Mennyivel jobb lenne nekem, ha egyszerűen csak elmenekülhetnék Isten akarata elől! Én tudom, hogy mi a legjobb nekem – jobban tudom Istennél!”.

Mintha Jónás is ezt mondogatta volna: „Én jobban tudom, mi a legjobb az embereknek. Jobban tudom, mint Isten. Ha elmegyek Ninivébe, és hirdetem az evangéliumot azoknak a pogányoknak, és ha ők elhiszik és bűnbánatot tartanak, akkor Isten – amilyen puhány és irgalmas – valószínűleg megbocsát nekik, és nem pusztítja el őket. Ha viszont nem pusztítja el őket, nagy az esélye annak, hogy ők majd elpusztítanak bennünket! Úgyhogy nem megyek! Inkább elindulok Tarsísba, és megpróbálok olyan messzire kerülni Ninivétől, amennyire csak lehetséges!”.

Úgyhogy Jónás lement Joppéba, hogy onnan Tarsísba meneküljön az Úr elől. Talált egy hajót, kifizette a viteldíjat és lemászott a hajó gyomrába.

„Az Úr azonban nagy szelet bocsátott a tengerre. Nagy vihar támadt a tengeren, és már azt hitték, hogy hajótörést szenvednek. Félelem fogta el a hajósokat, mindegyik a maga istenéhez kiáltott, és a hajóban levő holmikat a tengerbe dobták, hogy így könnyebbé tegyék azt. Jónás pedig lement a hajó mélyébe, és ott feküdt mély álomba merülve” (4-5. vers).

Sok embert zavarja, hogy Jónás könyvében csodákat találunk. Főleg azzal van gondjuk, amikor Jónást lenyeli egy jókora hal. Valójában azonban már a hal érkezése előtt is felfedezhetjük Isten kezét a történetekben! A hirtelen támadt vihart is Isten küldte. Sőt önmagában az is egyfajta csodának számított, hogy Jónás a vihar alatt mély álomba merülve feküdt a hajó gyomrában.

Voltál már hajón kint a viharos tengeren, ahogy ide-oda hánykolódik? Hát nem furcsa, hogy valaki mindeközben a hajó gyomrában az igazak álmát alussza?

„De odament hozzá a hajóskapitány, és így szólt hozzá: Mi van veled, hogy ilyen mélyen alszol? Kelj föl, kiálts Istenedhez! Talán gondol ránk az Isten, és nem veszünk el!” (6. vers). „Az emberek meg ezt mondták egymásnak: Gyertek, vessünk

sorsot, és tudjuk meg, ki miatt ért bennünket ez a veszedelem! Sorsot vetettek” – íme egy újabb csoda – „és a sors Jónásra esett” (7. vers). „Akkor így beszéltek hozzá: Mondd meg nekünk, miért van rajtunk ez a veszedelem? Mi a foglalkozásod, és honnan jössz? Hol a hazád, és melyik népből való vagy? Ő így felelt nekik: Héber vagyok. Az Urat, a menny Istenét félem, aki a tengert és a szárazföldet alkotta” (8-9. vers).

„A hatalmas Istent, Jahvét félem, aki a világegyetem teremtője”. Francis Shäffer szerint gyakran élünk Isten nevével anélkül, hogy meghatároznánk, pontosan kire is gondolunk. Szerinte amikor Istenről beszélünk, egy rövid definíciót is be kéne iktassunk mondatunkba – például mondjuk azt, hogy az élő Isten, a menny és föld teremtője. Mivel olyan sokféle isten létezik ma az emberek fejében, sőt az isten kifejezést is annyi mindenre oly szabadon használjuk, fontos, hogy pontosítsuk, kire is gondolunk, amikor Istenről beszélünk. Jónás is pontosít – Jahvéről beszél, aki a tengert és a szárazföldet alkotta.

„Az embereket nagy félelem fogta el, amikor megtudták, hogy az Úr elől menekül – mert Jónás elmondta nekik -, és ezt mondták neki: Hogy tehettél ilyet?!” (10. vers) – Jónás elmondta nekik, hogy Isten elől próbál menekülni, illetve Isten elhívása elől, hogy elmenjen a pogányokhoz és nekik prédikáljon.

„Majd ezt kérdezték tőle: Mit tegyünk veled, hogy lecsendesedjék körülöttünk a tenger? Mert a tenger egyre viharosabb lett. Ő pedig így válaszolt nekik: Fogjatok meg, és dobjatok a tengerbe, akkor lecsendesedik körülöttetek a tenger! Mert tudom, hogy énmiattam támadt ez a nagy vihar rátok” (11-12. vers). Mivel azonban Jónás mégiscsak kifizette a viteldíjat, és fizető utasokat nem illik csak úgy a tengerbe dobni, előbb más megoldással próbálkoztak:

„Az emberek azonban igyekeztek visszaevezni a szárazföldre, de nem tudtak, mert a tenger egyre viharosabb lett körülöttük. Ekkor így kiáltottak az Úrhoz: Jaj, Uram, ne vesszünk el emiatt az ember miatt, ne terheljen bennünket ártatlan vér! Mert te, Uram, azt teszed, amit akarsz!” (13-14. vers).

Mintha így kiáltottak volna: „Isten, nem akarunk miatta odaveszni, de kérek, ne hibáztass bennünket azért, mert a vízbe dobtuk, hiszen te hoztad ránk ezt a bajt miatta. Isten, kérek irgalmazz nekünk, amikor bedobjuk őt a tengerbe!”.

„Azzal fogták Jónást, beledobták a tengerbe,” – majd újabb csoda - *„a tenger háborgása pedig megszűnt”* (15. vers). Láthatjuk tehát, hogy Jónás könyvét teljes egészében behálózzák a csodák.

„Ezért az emberek nagy félelemmel félték az Urat, áldozatot mutattak be, és fogadalmakat tettek az Úrnak” (16. vers). Képzelem, mi játszódhatott le aznap azon a hajón!

„Az Úr azonban odarendelt egy nagy halat, és az lenyelte Jónást: Három nap és három éjjel volt Jónás a hal gyomrában” (1. vers).

Az Úr odarendelt egy nagy halat. Vajon milyen fajta hal lehetett? A Biblia nem árulja ezt el nekünk. Lehetett egy hatalmas cet, vagy akár egy óriási cápa, nem számít igazán. Én hiszem, hogy valóban ez történt, hiszen ezt Isten Igéjében olvasom!

A Biblia bírálói természetesen gyakran megragadják ezt a lehetőséget, hogy Isten Igéjét megtámadják. Számos bibliamagyarázatban, illetve bibliai szótárban is „Jónás legendájáról”, vagy a „Jónás-mítoszról” olvashatunk, vagy éppen emberi próbálkozásokról, hogy elfogadható emberi magyarázatot nyújtsanak a történetekre. Azt is szokták mondogatni, hogy Jónást nem is hal nyelte el, hanem egy másik hajó érkezett oda, felhúzta Jónást a fedélzetre, és mivel úgyis Joppé felé tartott, ezért visszavitte Jónást abba a városban, ahonnan korábban kihajózott.

Számos természetes magyarázattal álltak már elő az emberek, akik igyekeznek kihagyni a történetből a természetfölöttit. Jónás könyvével azonban az az igazi probléma, hogy Jézus is elhitte. Jónás könyve bírálóinak is ez vele a gondja.

Ami pedig engem illet, én inkább hiszek Jézusnak, mint a Biblia megannyi bírálójának. Hiszem, hogy Jézus sokkal inkább ismerte az igazságot, mint ezek az állítólagos bölcs tudósok, akik emberi bölcsességeket vetnek papírra, és megpróbálnak minden csodát kirekeszteni Isten munkájából.

Jézus maga is utalt néhányszor Jónásra. Egyik utalása arra az időre vonatkozik, amit Jónás a hal gyomrában töltött. *„Mert ahogyan Jónás három nap és három éjjel volt a hal gyomrában, úgy lesz az Emberfia is a föld belsejében három nap és három éjjel”* (Máté 12:40). Jézus ezt a választ adta a farizeusoknak és írástudóknak, akik jelet követeltek.

Miután Jézus sok csodát tett, kérték, jellel is bizonyítsa, hogy Ő a Messiás. Jézus pedig így szólt: *„E gonosz és parázna nemzedék jelt követel, de nem adatik neki más jel, csak a Jónás próféta jele”* (Máté 16:4). Jézus tehát úgy beszél Jónás történetéről a hal gyomrában, mint egy szó szerint megtörtént eseményről. Így hát én is elfogadom, hogy mindez szó szerint megtörtént. Nincs is ezzel semmi gondom, mert hiszem, hogy Isten olyan élőlényeket is teremtett, melyekről semmit sem tudunk, és amelyek bizonyosan képesek lenyelni egy egész embert, sőt még magukban is tudják tartani egy ideig. Ahogy Isten csodálatos teremtésére nézek, egyáltalán nem esik nehezemre elhinni, hogy Isten bármilyen élőlényt képes megteremteni.

Sokan azt mondogatják, hogy a bálnák toroka túl keskeny ahhoz, hogy le tudjanak nyelni egy embert. Igen, ez bizonyos bálnafajták esetében valóban így van, egy bizonyos bálnafajta gyomrában azonban találtak tintahal-karokat, melyek átmérője mintegy másfél méter volt – ehhez pedig a bálnának le kellett nyelnie a tintahal-karokat!

Az óceánokban hatalmas tintahalak is élhetnek, melyekkel még sohasem találkoztunk. Bizonyos bálnákon egyébként tintahalak kapaszkodónyomait találták, melyek átmérője elérte a harminc centit. Hatalmas tintahalak élhetnek odalent! Egyébként én szívesen megnézném egy bálna és egy tintahal tusáját! Milyen izgalmas lenne, ha sikerülne erről felvételt készíteni! Isten igazán nagyon érdekes élőlényeket is teremtett, melyekkel még nem is találkoztunk, mert a tenger mélyén élnek.

Isten Jóbtól is megkérdezi: „Hé, Jób! Mondd csak, láttad már ezt meg azt meg am azt az élőlényt?”. Jób pedig nemmel válaszol, mert azok az élőlények nem olyan helyen éltek, hogy Jób láthatta volna őket.

Jónás tehát három napot és három éjszakát töltött a nagy hal gyomrában.

„Jónás imádkozott Istenéhez, az Úrhoz a hal gyomrában” – Jónás igencsak makacs ember lehetett, hogy három napot és három éjjelt várt, míg végül elkezdett imádkozni. Keményen elhatározta, hogy nem juttatja el az evangéliumot a pogányokhoz! Keményen elhatározta, hogy ő ugyan nem megy Ninivébe – három teljes napot várt, amíg végre elkezdett imádkozni. Jónás a továbbiakban leírja nekünk helyzetét:

„Nyomorúságomban az Úrhoz kiálték és meghallgata engem, a Seol torkából sikolték és meghallád az én szómat” (3. vers - Károli).

Mintha Jónásnak az is megfordult volna a fejében, hogy talán meghalt, és a pokolba került. Hiszen megpróbált elfutni Isten elől, a hal gyomrában pedig hatalmas forráság uralkodhatott! Ha bálna nyelte őt le, akkor 37 Celsius-fok volt odabent a hőmérséklet – ennyi egy bálna testhőmérséklete. A forráságon túl hatalmas lehetett a páratartalom is odabenn, sőt, ne feledkezzünk meg a bálna gyomorsaváról sem! Jónás tehát ott ült a hal gyomrában, feje körül hínárral, és így szól: „Nyomorúságomban, a pokol mélyéről az Úrhoz kiáltottam, és ő meghallotta hangomat!”.

„Mélységbe dobtál, a tenger közepébe, és áradat vett körül. Minden habod és hullámod átcsapott fölöttem” (4. vers).

Érdekes, hogy Jónás imájának nagy részét megtaláljuk a zsoltárokból. Úgy tűnik, hogy Jónás behatóan ismerte a zsoltárokat. Érdekes házi feladat lenne, ha most megkérnélek benneteket, hogy fogjátok a konkordanciát, és keressétek meg Jónás imájának egyes elemeit a zsoltárokból!

Jónás ide-oda száguld imájában a Zsoltárok könyvében. Milyen kár, hogy a 139. zsoltárhoz már nem jutott el, hiszen sok bajtól óvhatta volna meg magát, ha felismeri, hogy Isten elől lehetetlen elmenekülni.

A 139. zsoltárban ugyanis ezt olvassuk: „Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak hazájában feküdnék le, te ott is ott vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék, kezed ott is elérne, jobbod megragadna engem” (8-9. vers).

Érdekes, hogy gyakran mennyire átsuhanunk a fontos dolgok felett?

„Azt gondoltam, hogy eltaszítottál” – Zsoltárok 31:23 – „Bárcsak újra megláthatnám szent templomod!” (5. vers).

Emlékeztek mit mondott Salamon, amikor felszentelte a templomot? *„Ha majd néped, Izráel vereséget szenved ellenségétől, mert vétkezik ellened, de azután hozzád tér, vallást tesz nevedről, hozzád imádkozik, és könyörög ebben a házban, te hallgasd meg a mennyből, bocsásd meg népednek, Izráelnek a vétkét, és hozd vissza arra a földre, amelyet őseinek adtál!”* (1Királyok 8:33-34).

Nem tudom, honnan tudhatta Jónás, hogy melyik irányban van Isten háza, hiszen nem volt semmiféle viszonyítási alapja a hal gyomrában. Úgy tűnik azonban, hogy mégis abba az irányba fordult, amelyikről úgy érezte, hogy az Úr háza arra áll, és imádkozott az Úrhoz. Biztos, ami biztos.

„Már-már életemet fenyegette a víz, mélység és örvény vett körül, hínár fonódott fejemre. Lesüllyedtem a hegyek alapjáig” – nagyon mélyen volt, kétségtelenül mélységes sötétségben. Milyen szörnyű élmény lehetett, valószínűleg még tengeribeteg is lett.

„Örökre bezárult mögöttem a föld, de te kiemelted életemet a sírból, ó, Uram, Istenem!” (7. vers). „Amikor elcsüggedt a lelkem, az Úrra gondoltam, és imádságom eljutott hozzád, szent templomodba” (8. vers).

Jónás itt arról beszél, hogy milyen értékes volt az a lecke, amit megtanult. Nehézségek árán tanulta meg ugyan a leckét, de most megosztja velünk, hogy nekünk már könnyebb dolgunk legyen.

„Akik hitvány bálványokhoz ragaszkodnak, azok elhagyják jótevőjüket” (9. vers).

Ha egy hazugságba hiszel, a téveszméket követsz, csak megnehezíted saját dolgodat, és az elől menekülsz, ami a legjobb neked. Hazugság azt gondolni, hogy jobban tudod Istennél, mi a legjobb neked. Hazugság azt gondolnid, hogy Isten nélkül is megtalálhatod a boldogságot. Hazugság azt gondolni, hogy elfuthatsz Isten elől, vagy Isten elhívása elől. Ha mégis ezzel próbálsz, csak nyomorúságot hozol

saját életedbe, és elhagyod jótevődöt, hiszen Isten irgalmas, szerető, és bármit tartogat is neked, az a lehető legjobb, ami történhet veled! Még akkor is, ha te nem így gondolod.

Lehet, hogy Isten most téged is valamire hív, te viszont menekülsz, mert nem akarsz megtenni. Menekülni próbálsz, mert attól félsz, hogy ha megteszed, amit Isten kér tőled, akkor valamitől megfosztod magad. Teljes erődből menekülni próbálsz, pedig valójában a lehető legjobb dolog elől menekülsz, ami történhet veled. Isten akarata elől próbálsz elmenekülni.

„Akik hitvány bálványokhoz ragaszkodnak, azok elhagyják jótevőjüket” – saját magad teremtesz egy poklot, egy nyomorúságot magadnak. Mindez saját ostobaságod eredménye, mert azt gondoltad, jobban tudod Istennél, mi a legjobb neked.

Hát nem voltunk már mindannyian ilyen helyzetben az életben? Hát nem volt még olyan, hogy azt gondoltam, Istennél jobban tudom, mi tesz majd boldoggá, és mi a jó nekem? Most azonban, ahogy visszanézek arra az időszakra, amikor a hazugságnak hittem és letértem az útról, amit Isten kijelölt előttem, mert azt gondoltam, így nagyobb boldogságra tehetek szert – ahogy ma visszanézek, már látom, hogy életem legnagyobb nyomorúságosabb időszaka volt.

Micsoda nyomorúságot teremtettem a saját életemben és mások életében, amikor azt gondoltam, hogy jobban tudom Istennél, mi tenne igazán boldoggá. Megalkottam saját kis poklomat, amelyben élnem kellett – egészen addig, amíg Dávidhoz hasonlóan meg nem vallottam bűnömet Istennek, és el nem fogadtam az ő megbocsátását. Isten pedig megtisztított és helyreállította velem való kapcsolatomat.

Amikor megszakad az Istennel való kapcsolatunk, az már maga a pokol! Mert a pokol valójában azt jelenti, hogy már nem vagyunk közösségben Istennel. El sem tudom képzelni, hogy milyen lenne egy örökkévalóságon át távol lenni Istentől!

Jónás kijelenti: „*De én hálaéneket zengve áldozok neked*” – a hal gyomrában nem gyűjthetett tüzet és nem ajánlhatott fel egy bárányt az Úrnak, így meg kellett elégednie hálaénekeinek áldozatával.

Az Újszövetségben a Zsidókhoz írt levél is arra bátorít bennünket, hogy ilyen áldozatot mutassunk be Istennek: *„Általa vigyük Isten elé a dicsőítés áldozatát mindenkor, azaz nevééről vallást tevő ajkak gyümölcsét”* (13:15). *„És amit megfogadtam, teljesítem”* – úgy tűnik, Jónás feladta a harcot, és megígérte Istennek, hogy elmegy Ninivébe. Majd elismeri:

„Az Úrtól jön a szabadulás” (10. vers).

Milyen fontos, hogy mindannyian megtanuljuk ezt a leckét! Az üdvösség nem cselekedetekből van – nem saját próbálkozásainkon keresztül! Sokáig próbálkoztam én is saját erőből, hogy kedves legyek Isten előtt, miközben állandóan az a kisfiú lebegett lelki szemeim előtt, akinek a mozi előtt kellett hagynia Jézust, hogy megnézhesen egy filmet odabent. Én sosem jártam moziba – igyekeztem saját cselekedeteim árán megigazulni. De milyen dicsőséges is volt az a nap, amikor megtanultam azt a leckét, amit Jónás is megtanult a hal gyomrában: az Úrtól jön a szabadulás!

Sok keserű tapasztalat után tanultam ezt meg. Sokszor megkeseredtem és elbuktam, mert bár próbáltam azt tenni, ami helyes, képtelen voltam rá. Örök vesztesnek éreztem magam Isten előtt, keresztény életem pedig egy állandó hullámvasút volt: fel és le, fel és le. Nagy mélységek és óriási magaslatok. Amíg el nem jutottam ahhoz az igazsághoz, amit Jónás is felfedezett a hal gyomrában – az Úrtól jön a szabadulás -, és akkor megnyugodtam Istenben. Ez volt keresztény életem egyik legboldogabb napja. Isten nekem is megtanította ezt az igazságot: az Úrtól jön a szabadulás, az Úrtól van a mi üdvösségünk!

„Az Úr igéje másodszor is szólt Jónáshoz: Indulj, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd ott azt az üzenetet, amelyet én mondok neked!” (1-2. vers). *„Jónás elindult, és elment Ninivébe az Úr szava szerint”* –

Isten sokszor visszavisz bennünket arra a pontra, amelyen elbuktunk, és onnan ismét elindulhatunk. Sokszor vissza kell lépnünk ismét a nulladik lépcsőfokra.

Vajon hányszor vitt már engem is Isten vissza a nullára, a bukásom helyére, majd azt mondta, rendben, akkor innen kezdjük újra. Addig ugyanis nem tudok továbblépni,

amíg ezen a területen nem győzedelmeskedem. Addig nem léphetek tovább azon az úton, amit Isten kijelölt nekem, amíg Isten el nem végezte munkáját ezen az adott területen, és amikor Isten visszavisz a nulladik lépcsőfokra, megint ugyanazokkal a dolgokkal kell szembenézzek, de most már engedelmesen tudok eljárni, és tovább tudok lépni. Jónás tehát felkelt, és elment Ninivébe.

„Ninive pedig nagy városa volt Istennek: három nap kellett a bejáráshoz” (3. vers). „Elindult tehát Jónás befelé a városba egynapi járásra, és ezt hirdette: Még negyven nap és elpusztul Ninive!” (4. vers). „Ninive lakosai azonban hittek Istennek” –

Bámulatos dolog ez! Jónás biztosan nem volt boldog attól, amit tennie kellett – később ezt is elárulja nekünk az Ige. Jónás dühös volt Istenre, amiért nem pusztította el Ninivét. Jónás továbbra is gyűlölte a niniveieket, és nem akarta, hogy Isten munkálkodjon az életükben. Csak azért engedelmeskedett végül Istennek, mert ez mégiscsak jobb volt, mint a bálna gyomrában úszni a gyomorsavban!

Vegyük észre, hogy Jónás üzenetében egyáltalán nincs remény – az üzenet nem intéz felhívást az emberekhez, hogy tartsanak bűnbánatot, és nem bátorítja őket szeretetben, hogy térjenek meg. Az üzenet az ítéletről szól. Negyven nap, és elpusztul Ninive! Az emberek azonban, a próféta nagy megrökönyödésére, hittek Jónásnak.

„Böjtöt hirdettek, és zsákruhát öltött a város apraja-nagyja. Amikor ez a hír eljutott Ninive királyához, fölkeltrónjáról, levette magáról díszruháját, zsákruhát öltött magára, és hamuba ült azután kihirdették Ninivében a király és a főurak rendeletére a következőket: Az emberek és állatok, a szarvasmarhák és juhok semmit meg ne kóstoljanak, ne legeljenek, vizet se igyanak! Öltön zsákruhát ember és állat, kiáltanak teljes erővel Istenhez, és térjen meg mindenki a rossz útról, és hagyjon fel erőszakos tetteivel!” (5-8. vers).

Milyen bámulatos felhívás ez, hogy mindenki tartson bűnbánatot! Még az állatok is – ekkor nem szabadott őket megegetni. Ahogy a jószágok éhségükben felbőgnek, legyen az is kiáltás Istenhez irgalomért. Az emberek teljes bűnbánatot tartottak – zsákruhát öltöttek, és irgalomért kiáltottak.

Jézus másodízben is utalt Ninivére, amikor az írástudókkal és a farizeusokkal beszélgetett. Jézus abban az igerészben azt mondja: „*A ninivei férfiak feltámadnak az ítéletkor ezzel a nemzedékkel együtt, és elítélik ezt a nemzedéket, mert ők megtértek Jónás prédikálására*” (Máté 12:41). Ninive lakói bűnbánatot tartottak egy dühös próféta prédikációja hallatán, aki csupán Isten eljövendő ítéletét hirdette. Jézus, az Isten fia viszont személyesen jött el, hirdetve az embereknek isten szeretetét.

Jézus arra bátorította az embereket, hogy fogadják el és tapasztalják meg Isten szeretetét, az emberek mégsem tértek meg. Ninive lakossága tehát ott áll majd az ítélet napján, és elítélik ezt a nemzedéket, amely elutasította Istent, mert ők megtértek Jónás prédikálására. Igazi, teljes bűnbánatot tartottak és zsákruhát öltöttek. Még az uralkodó is levette királyi palástját, hogy zsákruhára cserélje, melytől úgy viszkedett az ember bőre! Az állatokat is zsákruhába öltöztették – az egész város mélységes bűnbánatot tartott.

Vajon mi alapján tartottak aznap bűnbánatot Ninivében? Jónás nem azt mondta: „Térjetek meg, különben elpusztultok!”. Jónás egyáltalán nem prédikált a bűnbánatról. Igazság szerint nem is akarta, hogy bűnbánatot tartsanak, sőt feldühödött, amikor mégis megbánták bűneiket. Jónás volt az egyetlen prédikátor az emberiség történetében, aki abban reménykedett, szolgálata nem jár majd sikerrel! A Niniveieknek azonban ez a meglehetősen ingatag alap is elég volt a megtéréshez:

„Ki tudja, talán felénk fordul, és megszán az Isten, lelohad lángoló haragja, és nem veszünk el!” (9. vers).

Ki tudja, talán ha bűnbánatot tartunk, Isten megsegít. Nem tudhatták biztosan – az üzenet sem irgalmat, sem kegyelmet nem ígért, mindössze ítéletet hirdetett, a niniveiek mégis belekapaszkodtak ebbe a legapróbb szalmaszálba is. Ki tudja, talán megbocsát Isten.

Tudod, a te reménységed nem kell egy hajszálon múljon. Teljes meggyőződéssel mondhatom neked ma este, hogy ha megbánod bűneidet, Isten kegyelmes és irgalmas – Isten megbocsát neked. Nem kell egy „talán”-ban reménykedned, mert

Isten Igéjéből biztosíthatlak ma este: ha bűnbánatot tartasz és letérsz a gonoszság útjáról, Isten megbocsájt neked. Isten kegyelmes és irgalmas lesz hozzád, megtisztít bűneidtől és gyermekévé fogad. Isten Igéjére alapozva mondhatom ezt ma neked – Isten Igéje pedig sosem változik.

A niniveieknek nem volt ilyen biztos reménységük, mert nem ezt az üzenetet hallották Jónástól – csak egy „talán”-ba kapaszkodhattak. De bele is kapaszkodtak abba a gyengécske szalmaszálba, és bűnbánatot tartottak.

„Amikor Isten látta, amit tettek, és hogy megtértek a rossz útról, megbánta Isten, hogy veszedelembé akarta dönteni őket, és nem tette meg” (10. vers).

Megint egy jól ismert problémába ütközünk itt – Isten tetteit próbáljuk leírni, de csupán emberi szavak állnak a rendelkezésünkre. Isten végtelen és örökkévaló, az ember viszont véges. Kifejezéseink a behatárolt földi világra vonatkoznak, a végtelen világra nincsenek megfelelő szavaink, így bizonyos dolgokról még csak nem is beszélhetünk.

Amikor Jézus megpróbált szellemi dolgokról beszélni Nikodémusnak, végül azt kellett mondania: „Nikodémus, te a zsidók tanítója vagy. Ha nem érted, amikor földi dolgokról beszélek neked, vajon hogyan fogod megérteni, mit mondok, ha a mennyekről fogok szólni?”

Pál apostol pedig a mennybéli látogatása után így szólt: „Nem tudom, hogy testben-e, vagy testen kívül, de elragadtattam a harmadik égit. Olyan dolgokat láttam ott, melyeket képtelenség leírni. Sőt, vétek lenne ezekről beszélni, mert nincsenek szavak arra az eksztázisra, amit ott éreztem, illetve mindarra, amit ott láttam és hallottam. Egyszerűen az emberi nyelvben nincsenek szavak minderre”.

Mivel azonban csak ez áll a rendelkezésünkre, kénytelenek vagyunk Istenről úgy beszélni, hogy közben véges emberi kifejezéseket használunk. Amikor tehát a megígért ítélet nem jött el Ninivére, ismét olyan kifejezésekkel kell élnünk, melyek az emberekre ugyan érvényesek, Istenre azonban nem igazán. Isten ugyanis nem változik. *„Nem ember az Isten, hogy hazudnék, nem embernek fia, hogy bármit*

megbánná. Mond-e olyat, amit meg ne tenne, ígér-e olyat, amit nem teljesít?” (4Mózes 23:19). *„Én, az Úr, nem változtam meg”* (Mal. 3:6) – jelenti ki maga Isten.

Itt viszont nyilvánvalóan változás történt. A próféta kijelentette, hogy negyven napon belül elpusztul Ninive, az emberek pedig mind bűnbánatot tartottak. Ninive végül nem pusztult el, mi pedig behatárolt emberi kifejezéseinkkel úgy írjuk le ezt a jelenséget, hogy Isten megbánta korábbi döntését, vagy megváltoztatta eredeti elképzelését, és nem pusztította el a niniveieket.

De Isten kezdettől fogva tudta, hogy a niniveiek bűnbánatot tartanak majd – ezért is küldte el hozzájuk Jónást! Isten kezdettől fogva tudta, hogy nem kell majd kiöntenie rájuk ítéletét, bár ha nem bánták volna meg bűneiket, eljött volna Isten ítélete. Isten azonban ismeri a dolgok elejét és végét is.

Te persze jogosan mondhatod, hogy nem érted, miként is működik ez – hát persze, hogy nem érted! Hiszen a gondolkodásunk véges és behatárolt, miközben Isten végtelen. *„Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr”* (Ézs. 55:8). Sokszor csak felidegesítjük magunkat, amikor megpróbáljuk tökéletesen megérteni Isten természetének minden aspektusát.

„Ez azonban nagyon rosszul esett Jónásnak, és megharagudott. Így imádkozott az Úrhoz: Ó Uram! Gondoltam én ezt már akkor, amikor még hazámban voltam! Azért akartam először Tarsisba menekülni, mert tudtam, hogy te kegyelmes és irgalmas Isten vagy, türelmed hosszú, nagy a szereteted, és még a rosszat is megbánod” (1-2. vers).

„Annyira dühös vagyok! Pontosan az történt, amitől tartottam! Hát nem pont ezért próbáltam én elkerülni ezt a helyet?”. Milyen érdekes figura is volt Jónás! Dühös Istenre, mert a ninivei szolgálata hatalmas ébredést eredményezett! *„Rendben van, Isten, elegendem van. Vedd el az életem. Nem akarok tovább élni!”.*

„Most azért Uram, vedd el az én életemet, mert jobb meghalnom, mint élnem!” (3. vers).

Jónás tényleg dühös volt: *„Rendben, Isten, elegendem van! Pontosan az történt, amitől félttem! Hát erről beszéltem, amikor még a saját földemen voltam. Ezért menekültem*

Tarsís felé, mert tudtam, hogy annyira kegyelmes és irgalmas vagy, és nem gerjedsz egykönnyen haragra! Puhány alak vagy, Istenem, tudtam, hogy ez lesz! Ölj meg, csak ölj meg, nem akarok tovább élni! Jobb nekem, ha meghalok!”.

De nézzük csak, hogyan bánik Isten ezzel a kimerült prófétával:

„Az Úr azonban azt kérdezte: *Igazad van-e, hogy haragszol?!*” (4. vers). „Azután kiment Jónás a városból, letelepedett a várostól keletre, készített ott magának egy kunyhót, és odaült az árnyékába, hogy lássa, mi történik majd a várossal” (5. vers). „Talán Isten mégis elpusztítja őket. Leülök ide, és megvárom, mi történik”.

„Az Úristen pedig úgy intézte, hogy egy bokor nőjön Jónás fölé, árnyékot tartva a feje fölött, és megvédje a rosszuléttől. Jónás nagyon örült a bokornak” (6. vers) – hiszen árnyékot biztosított az égető nap sugarai elől. „Isten azonban úgy intézte, hogy másnap hajnalhasadáskor egy féreg megszúrja a bokrot, és az elszáradjon” (7. vers). Az Úr korábban odarendelt egy nagy halat, most pedig úgy intézte, hogy nőjön oda egy bokor, és ott teremjen egy féreg.

„Amikor kisütött a nap, Isten úgy intézte, hogy tikkasztó keleti szél támadjon. Jónás napszúrást kapott, ájuldozott, a halált kívánta magának, és azt mondta: *Jobb meghalnom, mint élnem!*” (8. vers). Isten rendelte a vihart is – ő irányítja a természet erőit. Isten irányított mindent.

„Akkor Isten ezt kérdezte Jónástól: *Igazad van-e, amikor haragszol emiatt a bokor miatt? Ő így felelt: Igazam van! Haragszom mindhalálig! Az Úr ezt mondta: Te szánod ezt a bokrot, amelyért nem fáradtál, és amelyet nem te neveltél, amely egy éjjel felnőtt, másik éjjelre pedig elpusztult. Én meg ne szánjam meg Ninivét, a nagy várost, amelyben több mint tizenkétszer tízezer ember van, akik nem tudnak különbséget tenni a jobb és bal kezük között? És ott a sok állat is!*” (9-11. vers).

Mintha ezt mondaná Isten: „Milyen furcsa, Jónás, hogy így érzel egy olyan bokor iránt, amit pedig nem is te teremtettél, és ami egyik éjjel felnőtt, a másik éjjelre pedig el is pusztult. De a niniveieket én teremtettem – én adtam nekik életet. Itt nem növényekről van szó, hanem hús-vér emberekről, és az ő lelkükről. Hát ne szánjam meg Ninivét, ezt a hatalmas várost?”.

De vajon miért szánta meg Isten Ninivét? Mert megesett a szíve a gyermekeken. A városban összesen 120 000 kisgyermek élt – akik mégnagyon fiatalok voltak, nem tudtak különbséget tenni a jobb és bal kezük között.

Az is érdekes, hogy Isten az állatok miatt sem pusztította el Ninivét. Jónás könyvének végén tehát bepillantást nyerhetünk Isten szívébe – aki kegyelmes, irgalmas, lassú a haragra, nem akarja kiönteni ítéletét a gonosz emberekre, aki megszánya a gyermekeket, és akit érdekelnek az állatok, melyeket Ő teremtett.

Lenyűgöző történet, és sokat tanulhatunk belőle. Talán a legfőbb lecke a következő: *„Akik hitvány bálványokhoz ragaszkodnak, azok elhagyják jótevőjüket”* (Jónás 2:9). Ne próbáljatok elfutni, vagy elbújni Isten elől, hiszen Isten pontosan tudja, hogy mi a legjobb nektek. Ha te mégis mást teszel, mint amit Isten neked elkészített, saját nyomorúságod és szerencsétlenséged szerzője leszel. Isten tudja, mi a legjobb neked, ezért rendeld alá magad az Úrnak, és őt kövesd!

Atyám, köszönjük Jónás könyvét, és mindazt, amit tanulhatunk belőle. Köszönjük, hogy tanulhatunk belőle a te természetedről is.

Annyira hálásak vagyunk, hogy kegyelmes, szerető, irgalmas Isten vagy, aki nem gerjed könnyen haragra. Köszönjük a kegyelmet, az irgalmat, a megbocsátást, ami a miénk Jézus Krisztusban. Köszönjük, hogy lemostad bűnünket, hogy többé nem vár ránk ítélet, mert Jézus helyettünk szenvedte el az ítéletet.

Annyira hálásak vagyunk, hogy megváltottál bennünket, és tulajdon gyermekeidnek nevezel.

Segíts nekünk, Urunk, hogy mindenben engedelmeskedni tudjunk a te akaratodnak. Jézus nevében, ámen.

Az Úr legyen veletek, áldjon meg és őrizzen benneteket az ő szeretetének erejével Jézus Krisztus által. Engedelmeskedjete ezen a héten is az ő hangjának, amikor szívetekre helyezi azt a munkát, amit nektek készített az Ő dicsőségére.